

Samenwerking verdrijft armoede uit de wereld

... Rutger van den Noort promoveert vandaag op zijn proefschrift over de bestrijding van wereldwijde armoede.

... 'Ik ben ervan overtuigd dat het werkt.'

► DEN HAAG

'Het geheim tot goede ontwikkelings-samenwerking is dat hulporganisaties, overheden en bedrijven uitgaan van het land dat ze helpen en niet van wat ze zelf goed kunnen. Laat hen kijken naar hoeveel armen een land heeft, hoe hoog de werkloosheid is, maar ook naar wat de kracht van een land is. Zo kun je maatwerk leveren, terwijl er nu vaak hulp wordt geleverd die niet nodig is', zegt Rutger van den Noort. Vandaag promoveert hij op zijn proefschrift 'Naar het einde van de wereldwijde armoede'. 'Om te meten wat een land nodig heeft, heb ik een wiskundig model ontwikkeld, dat het percentage armen van een land in een grafiek afzet tegen het bruto nationaal product per hoofd van de bevolking. Daarin zie je dat de ontwikkeling van landen een bepaald patroon volgt van armoede naar rijkdom en dat er vijf clusters van landen zijn waar de problematiek ongeveer hetzelfde is. Je hebt zo een referentiepunt en kunt voerspellingen doen over de armoedeontwikkeling van een land. Dat stelt hulporganisaties en overheden in staat gericht aan het werk te gaan. Nu is nog altijd te onduidelijk wat het uiteindelijke doel van hulp moet zijn en wat de werkelijke resultaten zijn.'

Wat kun je met uw model?

'Als je weet wat waar nodig is, kun je samenwerking tot stand brengen tussen hulporganisaties en overheden. Die

opereren nu nog veel te versnipperd. Iedere club heeft zijn eigen meningen en doelstellingen en ze trekken niet samen op, spreken niet dezelfde taal. Alleen maar krijgen ze een zak geld en doen waar ze denken goed in te zijn. Maar er moet over de partijen heen worden gekeken en een gemeenschappelijke visie worden neergelegd over wat een land nodig heeft. En op basis daarvan moet je het hulpgeld besteden.'

Dat klinkt heel logisch, waarom gebeurt dat dan niet nu al?

'Het is een heel complexe materie en de hulpsector heeft zelf geen overzicht van wat er in een land aan hulp nodig is. Veel organisaties geven hulp die ze zelf willen geven, niet hulp die nodig is. Op basis van mijn model kun je de onrust in Noord-Afrika verklaren: er is altijd veel aan armoedebestrijding gedaan en veel hulpgeld naar onderwijs gegaan. Maar nu zijn er geen banen voor hoogopgeleiden. Niettemin zijn er nog steeds hulpclubs die inzetten op onderwijs. Beter kun je dat soort landen economisch helpen en bedrijven sturen, zodat hoogopgeleiden werk kunnen vinden. Het was niet verrassend dat de man die de aanzet gaf tot de Arabische Lente een hoogopgeleide Tunesiër was die fruit moest verkopen en zich uit wanhoop daarover in brand stak.'

U zegt dat alle partijen op basis van uw model zouden moeten samenwerken. Dat klinkt mooi, maar is niet juist het probleem dat ze dat niet willen?

'Tijdens mijn onderzoek merkte ik dat non-gouvernementele organisaties, bedrijven en politici allemaal hetzelfde willen: armoede oplossen. Ik geloof dat als ze alle drie hun eigen belang van sa-

menwerken inzien, die samenwerking er ook komt. Als in Nigeria bijvoorbeeld Shell, milieuorganisaties en de staat hun belangen in mijn model zouden samenbrengen, kunnen ze elkaar daaraan houden en ook sturing geven. Op die manier kunnen problemen van een land integraal worden aangepakt. Nu houdt het na armoedebestrijding vaak op. Dat komt doordat de partijen geen overzicht hebben. Mijn model biedt hun een instrument om wel goed samen te werken.'

U bent van huis uit een technisch bedrijfswetenschapper en hebt nooit met ontwikkelingssamenwerking te maken gehad. Zullen de grote hulporganisaties als OxfamNovib en Cordaid niet zeggen: waar bemoeit u zich mee, houd u bij uw leest?

'Misschien is het juist goed dat ik als buitenstaander dit proefschrift heb geschreven. Ik heb geen belangen in de sector en kan vrijuit schrijven. Bovendien heb ik tijdens mijn onderzoek al met verschillende organisaties gesproken en veel daarvan stonden welwillend tegenover mijn ideeën. Ze vonden mijn model het proberen waard.'

Armoedebestrijder en vredesnobelprijswinnaar Muhammed Yunus heeft gezegd dat armoede over tien, vijftien jaar verleden tijd kan en zal zijn?

'Nee, daarvoor is meer tijd nodig, ook met mijn model. Als we niets doen, zal in 2030 de armoede vanzelf dalen en zullen er nog zo'n 3 miljard armen over zijn. Maar ook als we volgend jaar al de door mij voorgestelde beleidswijzigingen doorvoeren, is er nog minstens dertig jaar nodig om armoede de wereld uit te helpen.' <